

cinemini
europe

Jak vytvořit přínosný
filmový zážitek s filmem

PLÁČEK

Filmově-výchovný program pro děti ve věku 3–6 let

Na děti od raného věku působí nejrůznější druhy umění. Film je coby audiovizuální médium pro většinu dětí obzvláště přitažlivý a přístupný. Nezajímají se však pouze o narativní a dokumentární filmy, příznivě reagují také na abstraktní a experimentální díla, která ponechávají dostatek prostoru pro představivost.

Pro děti je konzumace filmů každodenní zkušeností. Jak však ze sledování filmu učinit přínosný zážitek? Jak a co všechno můžeme děti učit o filmu a médiích v nejtětlejším věku, který je nejvíce formativní? Na tyto otázky se praktickým způsobem snaží odpovědět filmově-výchovný program Cinemini Europe, který zahrnuje filmy, aktivity a vzdělávací materiály pro děti od 3 do 6 let.

Cinemini Europe nabízí dětem a jejich průvodcům příležitost, jak smysluplným a poutavým způsobem objevovat rozmanitý svět kinematografie. Věříme, že důležitější je film prožít, než mu jen rozumět. Sledováním filmů, hrou i reflexí chceme přispět k rozvoji kreativity a kritického myšlení a pěstovat lásku k filmu.

Evropský projekt Cinemini Europe je iniciativou organizací Das Österreichische Filmmuseum, Deutsches Filminstitut & Filmmuseum, Eye Filmmuseum, Kinodvor Cinema Ljubljana, Taartrovers a podporuje jej program Creative Europe.

Tento materiál podporuje vytváření
přínosných aktivit v oblasti filmové
výchovy.

PLÁCEK (TÉR)

Režie	István Szabó
Země	Maďarsko
Rok	1971
Výroba	Mafilm
Délka	5 minut
Obraz	barevný film
Zvuk	zvukový film

Synopse

Chlapec, který křídou kreslí písmena na zeď domu, nás zavede na sousední prostranství, kde se během slunečného dne odvíjí běžný život: děti, ženy, muži, mladí i staří – všichni si hrají, běhají, tančí, mluví či křičí a vše je v neustálém pohybu. Kamera tu scénu komunitního života zachycuje neobyčejně plynule, až máme pocit, jako bychom snad mohli být každým, kdo tam je, nebo možná všemi najednou. Cítíme vůči všemu blízkost, ale i podivný nadhled, vznášíme se kdesi nad celou scénou a z dálky pozorujeme běh života.

Estetika filmu

V portrétu veřejného prostranství, kde se během letního dne baví rodiny s dětmi, nesleduje režisér István Szabó pouze jednu postavu či událost, ale zachycuje atmosféru daného místa v daném čase. Snímek rámuje chlapec, který kreslí na zdi domů kolem parku a pak se do něj rozběhne. Kamera ho v tu chvíli sleduje a poté si všimá lidí, které chlapec cestou mívá. Svou strukturou film buduje napětí – místo toho, aby nejprve ukázal celé náměstí a teprve poté postupně představil jednotlivé postavy, nám náměstí rovnou odkrývá prostřednictvím postav. Můžeme to chápat doslova: prostor neznamená nic sám o sobě, nabývá významu jen díky lidem, kteří ho obývají.

Zatímco na začátku sledujeme děti a dospělé v malých skupinkách či o samotě z poměrně velké dálky, film se k lidem postupně přibližuje a ke konci už se děti dívají přímo do kamery a komunikují s ní i s divákem. Tím se možná mění i naše chápání filmu: je to dokument nebo hraný film, který inscenuje věci pro kameru.

Na konci chlapec náměstí opět opouští a poté se jakoby kouzlem vznášá do vzduchu, ze kterého má on (i divák) konečně výhled na celé náměstí a na všechny lidi, které jsme tam právě potkali.

Tvůrci

István Szabó je pravděpodobně mezinárodně nejuznávanějším maďarským režisérem. Narodil se v roce 1938 v Budapešti. Kvůli svému židovskému původu se rodina během druhé světové války musela ukrývat. Po maturitě začal studovat na Divadelní a filmové akademii a natočil několik krátkých filmů. Po kariéře v Maďarsku natočil v 80. letech několik mezinárodních filmů, včetně patrně nejznámějšího Mefista (1981), který získal Oscara za nejlepší cizojazyčný film.

Jak vytvořit přínosný filmový zážitek

Obecná doporučení k práci s filmem:

- 1 Připravte pro děti smysluplnou projekci, ať už v kině, ve škole či ve školce (ideální prostředí: velké plátno, tma, zřetelný, ne však příliš hlasitý zvuk, prostor ke hře – instalace nebo jednoduše například stůl a papír či světlo a stín).
- 2 Na úvod si s dětmi povídejte o filmu a o projektu. Zeptejte se na jejich osobní zkušenost s filmem, zda již někdy byly v kině, řekněte jim více o projektu a návštěvě, proberte s nimi pravidla.
- 3 Představte daný film či filmy a společně se na ně podívejte.
- 4 Dovolte dětem, aby k filmovému zážitku pohybem vyjadřovaly své reakce a podělily se o své pocity, myšlenky a komentáře.
- 5 Vytvořte bezpečné prostředí pro diskusi a podpořte otevřenou debatu. Dovolte dětem, aby vyjádřily svůj názor, hledaly souvislosti, objevovaly nová spojení a zamyslely se nad rozdílným výkladem filmu (viděly ve stejném díle některé věci odlišně?).
- 6 Dovolte dětem, aby filmovou zkušenost zpracovaly volnou hrou (s některou z instalací nebo s vybranou jednodušší alternativou).
- 7 Rozdejte dětem pracovní karty a nechte je, aby si hrály ve skupinkách či samostatně.
- 8 Opakovaná projekce filmu: podívejte se na film znovu (a pak ještě jednou: děti mají opakování rády a opakováním se učí).

Doporučená diskuse a aktivity

- 1 Požádejte děti, aby vyprávěly, co dělali lidé v parku. Zeptejte se jich, jestli se ve filmu objevilo něco, čemu nerozuměly, nebo naopak něco, co dobře znají. Můžete se například zeptat: „Znáte všechny hry, které tam děti hrály?“ „Máte podobné místo i v blízkosti domova?“

- 2 Po druhém promítání si připravte fotografie z filmu a povídejte si s dětmi o konceptu vzdálenosti. Kdy je kamera blízko lidí a kdy je naopak daleko? Co je vidět lépe zblízka a co je vidět lépe z větší dálky?
- 3 Běžte s dětmi do parku nebo na zahradu mateřské školy a rozdejte jim několik digitálních fotoaparátů. Požádejte je, aby vyfotily věci či lidi kolem sebe. Vybrané fotografie poté dětem ukažte a povídejte si o nich.

Pracovní karty

Ke každému filmu projektu Cinemini Europe jsou určeny dvě či více pracovních karet. Pracovní karty jsou pěkným suvenýrem, který dětem daný film připomíná. Úkol na každé kartě děti vybízí, aby se nad filmem zamyslely více do hloubky. Jednoduché a zábavné aktivity jako kreslení, tanec, dramatické ztvárnění nebo vyprávění podporují rozvoj nejrůznějších dovedností (např. jemná motorika, řeč, naslouchání, sociální a emocionální dovednosti). Děti mohou karty vypracovat ve skupinách či samostatně, ve třídě či doma.

Další doporučené filmy

Film *Plácek* mohou vhodně doplnit další filmy z projektu Cinemini Europe:

Když města létají – podporuje koncept filmu coby prostředku, který umí dokumentovat život kolem beze slov.

Příjezd vlaku na nádraží v La Ciotat – film může sloužit během debaty o rozdílu mezi dokumentárním a hraným filmem, který je relevantní také u snímku *Plácek*.

O projektu

Cinemini Europe je iniciativou

Projekt podporuje

Co-funded by the
Creative Europe MEDIA Programme
of the European Union

